

DORDTART 2015

DORDTYART 2015

Kunst, wetenschap en techniek

Er klinkt geluid in en om de Biesboschhal in Dordrecht.

Buiten in de haven bewegen plastic slangen in het water als een school vissen, dansend net onder het wateroppervlak. Binnen vinden er monumentale ingrepen plaats: er wordt een muur gemetseld en een uitkijktoren gebouwd. Er zijn weerspiegelingen en een soundscape van DordtYart.

Het bruist aan de oevers van het Wantij door de aanwezigheid van een ware werkgemeenschap, waarbij kunstenaars nieuw werk maken, artists in residence de mogelijkheden van kunst onderzoeken en jongeren werkervaring opdoen. En al doende maken kunstenaars en bezoekers contact en in die ontmoeting brengt kunst iets teweeg. Dat is precies wat DordtYart beoogt. Want hedendaagse kunst kan mensen in beweging brengen en mensen kunnen door kunst worden bewogen.

DORDTYART 2015 is de titel van de vierde tentoonstelling. De werken van de kunstenaars opereren in het grensgebied van kunst, wetenschap en techniek. Kunst 'werkt' en dat is te ervaren bij veel installaties met bewegende onderdelen of waar beweging is vastgelegd in film. Ervaringen brengen emoties teweeg. In de hal klinkt het geluid van popsongs en tikkende metalen pinnen, van zaagmachines en sprekende mensen.

Aan de tentoonstelling doen elf kunstenaars mee. Ieder presenteert een bestaand werk en creëert een nieuw werk in opdracht op locatie. Het ambachtelijke is een belangrijke factor en er wordt ook veel waarde gehecht aan onderzoek. Zo bouwt Arjen Boerstra onder de noemer Boerstra Engineering aan een machine om tijd en ruimte te meten. Virginie Dubois legt rondom de hal een Sonic Garden aan en de bezoeker luistert naar stedelijke soundscapes. Thijs Ebbe Fokkens bouwt een installatie met als uitgangspunt 'technische singulariteit'. In de ruimtelijke constellatie van Niek Kemps loopt de weerspiegeling van de hal en de bezoekers door in de fotobeelden in het glas. De installatie van Wineke Gartz op de landtong nodigt uit tot een mediatieve wandeling en in de interactieve audiovisuele installatie van Marnix de Nijs wandelt de bezoeker door een wonderlijk landschap van pixels.

Frank Havermans liet zich inspireren door de kraanbaan. De installatie is gebaseerd op de architectonische industriële beeldtaal van een kraan uit de omgeving. Julien Grossmann laat video fragmenten zien van een langzaam veranderende oceaan, die is uitgevouwen als een landkaart. Vera Galis construeert met een zwevend object een spel van lijnen en verbindingen, waarbij de kleuren van goud, koper en messing een belangrijke rol spelen bij de spiegeling en weerkaatsing van het licht.

Tenslotte geeft Zoro Feigl de alledaagse zaken, vol van schoonheid en absurditeit weer in een bewegend sculptuur in de insteekhaven en maakt Alicia Herrero via een museaal display de abstracte financiële (kunst)wereld tastbaar.

Vijf van de elf kunstenaars in opdracht werden gesteund door het Mondriaanfonds via een bijdrage opdrachtgeverschap.

Op de eerste verdieping verrichtten tweemaal twee artists in residence voor een periode van drie maanden onderzoek naar verschillende aspecten van de hedendaagse kunst.

Op de tweede verdieping in de installatie Night Dwelling (2014) van Krijn de Koning werden op verschillende plekken video's getoond, waaronder zes kunstvideo's uit de collectie G + W Nederland. De laatste twee maanden van het seizoen waren zes video's te zien met het thema humor en absurdisme, getoond uit de collectie van Lima en geselecteerd door DordtYart.

DordtYart biedt met deze tentoonstelling kunstenaars een inspirerende plek om te werken en geeft het publiek de kans om in gesprek te gaan met de kunstenaars en te ervaren dat kunst nieuwsgierig maakt. Op deze manier wordt kunst gepresenteerd als esthetische ervaring en als stof tot nadenken.

Lyda Vollebregt, december 2015

Marnix de Nijs (Arnhem, 1970)

Marnix de Nijs onderzoekt het begrip en de beleving van ruimte. Hij interesseert zich voor architectuur, de openbare ruimte en de invloed die nieuwe technologieën hebben op ons dagelijks leven. Veel van zijn werken reageren op de input van de gebruiker. Een doorlopend aspect in zijn werk is een fascinatie voor de onbedoelde mogelijkheden en de esthetiek die nieuwe technologieën bieden voor de hedendaagse kunstenaar.

Exploded_Views 2.0 (2012-'13)

Scan Sweep Swipe Wipe (2015) is een onderzoek naar de mogelijkheden van volumetrisch videobeeld, een beeld dat letterlijk in de lucht te zien is in drie fysieke dimensies, zoals een hologram. Het doel van het werk is niet het genereren van een zo natuurgetrouw mogelijke driedimensionaliteit maar het creëren van een nieuw soort werkwijze die zich laat omschrijven als het dynamisch beeldhouwen met videobeeld. De basis van het object is een projectievlak dat rond zijn middelpunt draait. Van bovenaf schijnt de projector licht op het diagonaal geplaatste scherm. Wanneer een bezoeker het werk benadert, begint het scherm op hoge snelheid om zijn as te draaien. Drie camera's in het hart van de installatie scannen de bezoeker, die zo invloed heeft op de geprojecteerde vorm.

Exploded_Views 2.0 (2012-'13) is een interactieve, audiovisuele installatie waarin de toeschouwer door middel van een trackball een zelfgekozen route wandelt door een wonderlijk landschap van pixels. Voor dit werk heeft De Nijs afbeeldingen op de photosharing website Flickr geanalyseerd en er vervolgens driedimensionale reconstructies van gemaakt. Het werk is een representatie van de wereld zoals die op internet wordt gedeeld. Met deze installatie onderzoekt De Nijs de representatie van stedelijke omgevingen wereldwijd en geeft hij commentaar op de rol die het world wide web heeft op onze beeldvorming en ons idee van realiteit.

Scan Sweep Swipe Wipe (2015)

Frank Havermans (Breda, 1967)

Frank Havermans maakt plaatsgebonden installaties met of zonder gebruiksfunctie. Dit zijn radicale voorstellen om de stedelijke omgeving anders in te richten. Zijn werk komt voort uit een fascinatie voor architectuur, stedelijke dynamiek en bouwkundige constructies.

KAPKAR/DY-K92 (2015) is bedoeld als prototype en katalysator voor het ontwikkelen van het cultureel erfgoed van de Biesboschhal, de thuisbasis van DordtYart. Specifiek is gekozen voor de kraanbaan, een buitenlocatie die een relatie aangaat met de stedelijke omgeving en het water. Deze kraanbaan, die voorheen materiaal vanaf de schepen de hal in vervoerde, is letterlijk een schakel tussen land, water en architectuur. Een constructie als deze is essentieel voor het behoud van het industriële karakter van De Stadswerven, dat nu een drastische transformatie ondergaat naar een ziellose woonwijk, aldus Havermans.

Met zijn installatie stimuleert Havermans een veel omvattende visie voor een alternatieve architectuurbenadering, als tegenhanger van de standaard ontwikkelingen zoals die nu gaande zijn. Door de Biesboschhal niet als onbruikbaar gebouw te zien maar als inspirerende omgeving waar verschillende ingrepen kunnen worden ontwikkeld met behoud van karakteristieke elementen, kan de in onbruik geraakte hal een nieuwe bestemming krijgen.

KAPKAR/DY-K92 is een constructie die gebaseerd is op de architectonische industriële beeldtaal uit de directe omgeving en op Kraan 92, die kort ter onderhoud in Dordrecht op een naburige scheepswerf stond. De installatie onttrekt zich aan het functionele verwachtingspatroon van de kraan en activeert een nieuwe manier van gebruik.

KAPKAR/ KSV-800 (2005)

KAPKAR/ KSV-800 (2005) maakte Havermans als tijdelijke installatie in een inmiddels gesloten zware plaatwerkerij in Vlissingen, de Koninklijke Scheldewerf. Hoewel de geluiden uit deze hal goed hoorbaar waren in de stad, wist bijna niemand wat er achter de muren gebeurde. Het terrein was verboden gebied omdat er ook gebouwd werd voor militaire doeleinden. Een stedelijke situatie die wringt. Havermans heeft met *KAPKAR/ KSV-800* een verbinding gemaakt tussen de werf en de stad. De uitkijkpost was aangesloten op een branddeur die dertig jaar lang zat dichtgelast en uitkwam vlak achter de drukke winkelstraat. Vanaf dit werk konden bewoners en passanten voor het eerst een kijkje nemen in de hal. In DordtYart, ook een hal van een voormalige scheepswerf, krijgt het werk een andere positie, maar de betekenis blijft hetzelfde.

KAPKAR/DY-K92 (2015) Foto: René de Wit

Alicia Herrero (Buenos Aires, 1954)

Alicia Herrero onderzoekt in haar kunst de relatie van kapitaal, economie en de kunstmarkt. Zij gebruikt data en technieken van de financiële globalisatie als materia prima voor haar werk. Hoe verhoudt de museale wereld in abstracte en letterlijke zin zich tot de grote thema's van meta kapitalisme en globalisatie. Neem bijvoorbeeld het saldo op een spaarrekening. Het saldo is niet het bedrag in contanten maar een representatie daarvan. De discrepantie tussen verschillende vormen van vertegenwoordiging en het wel en niet samen-vallen daarvan, speelt een centrale rol in haar nieuwe werk. De wereld als markt wordt gepresenteerd door begrippen als globalisatie, economie, macht en kapitalisme en door Herrero zichtbaar gemaakt in de beeldende vormen van didactische presentatiemodellen zoals diagrammen en grafieken.

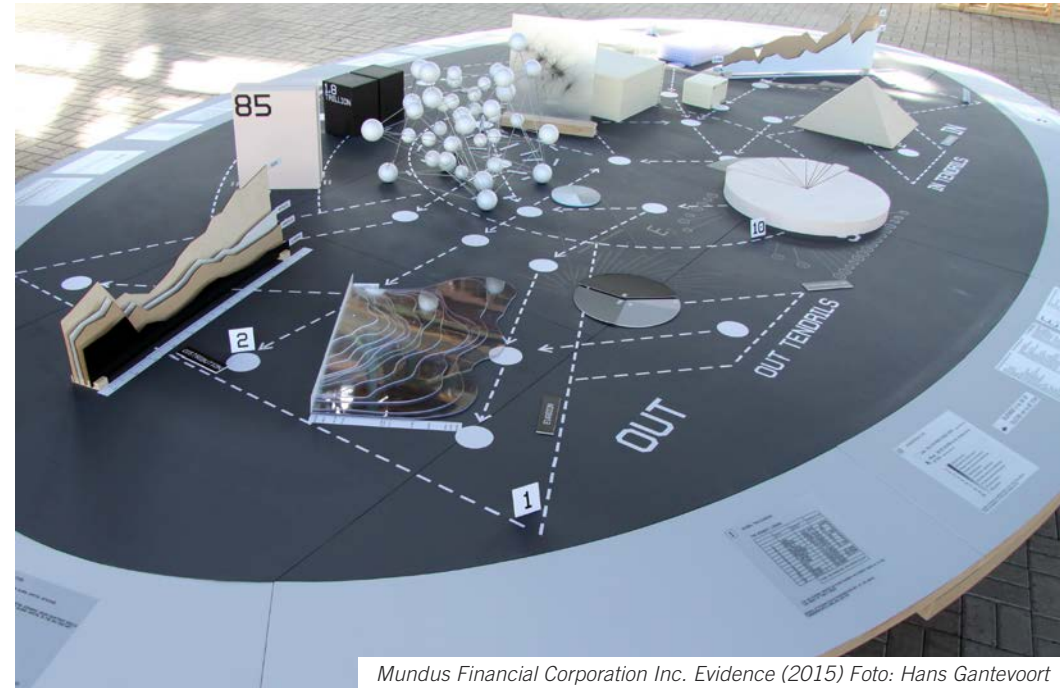
Mundus Financial Corporation Inc. Evidence (2015) heeft de vorm van een museaal display, een lesplan of een miniatuurstad. Echter, de gebouwen blijken grafieken te zijn die het financiële landschap van de kunstmarkt tonen. Het gemaakte diorama komt voort uit een klassiek idee van een kijkkast waarbij de toeschouwer aan de hand van nummertjes meer informatie kan opzoeken over de architectonisch aandoende modellen, zoals taartpunten en stratosfeerbollen. Hoewel deze actieve manier van tonen de toeschouwer informeert, bevraagt hij hem ook, want welk inzicht kan context of samenhang ons geven. Hoe te verbinden, hoe betekenis te geven.

Mundus Financial Corporation Inc. Evidence (2015) Foto: Hans Gantevoort

Het werk is opgezet als een decaloog waarin van de verschillende hoeken een steeds wisselende relatie getoond wordt van getallen boven en vooral onder de tafel.

De tien punten van het landschap verbinden de onzichtbare punten, performativiteit, data over de werkelijk economie, humor en bijzondere historisch en hedendaagse waarnemingen.

Mundus Financial Corporation Inc. Evidence (2015) Foto: Hans Gantevoort

Julien Grossmann (Metz, 1983)

Julien Grossmann werkt met een diversiteit aan media, zoals installaties, sculpturen, video's, muziek en publicaties. In zijn kunstpraktijk verkent Grossmann de infrastructuur van technieken en strategieën met betrekking tot de geschiedenis van de globalisering. Al enige tijd onderzoekt hij de veranderingen die optreden in de audio en visuele kanalen waarmee we waarnemen en vorm geven aan de wereld. In zijn werk toont hij zijn bezorgdheid over de manier waarop het gebruik van natuurlijke hulpbronnen in toenemende mate in handen komt van culturele en politieke domeinen. Zijn recente werken hebben de neiging zich te richten op bepaalde paradoxen die spelen in ons geglobaliseerde tijdperk en op de spanningen tussen het individuele en het bredere systeem.

Breakaway Songs (2015) is gemaakt naar aanleiding van een traditie uit de Amerikaanse Marine. Wanneer een schip is volgetankt door een ander schip, na een zogeheten 'underway replenishment', speelt de kapitein een popsong over de luidsprekers op het schip. Waar normaal gesproken bevelen en oproepen klinken, is nu rock 'n roll te horen als afscheid en om de zeelieden te motiveren tijdens hun eenzame maanden op zee. Grossmann is geraakt door de poëtische tegenstellingen van dit fenomeen: isolatie op zee vs. massacultuur en de fysieke energie van olie vs. de mentale energie die de muziek geeft aan de zeelieden.

Marine Affairs (2013) is een minimalistische video die fragmenten laat zien van een langzaam veranderende oceaan. De oceaan is uitgevouwen als een landkaart. Het belangrijkste element in de soundtrack is de voice-over, die referenties van talloze boeken en documenten opnoemt uit de 'Marine Affairs' bibliografie. Deze bibliografie brengt een enorme hoeveelheid literatuur samen over de regelgeving van de maritieme ruimte wereldwijd. Onderwerpen als grenzen en begrenzingsen, het gebruik van natuurlijke hulpbronnen, visserij en wetten voor de scheepvaart worden hierin beschreven. Deze onderwerpen maakt Grossmann zichtbaar door foto's en teksten te laten meedeinen op de golven.

Marine Affairs (2013)

La malédiction des ressources naturelles (2013)

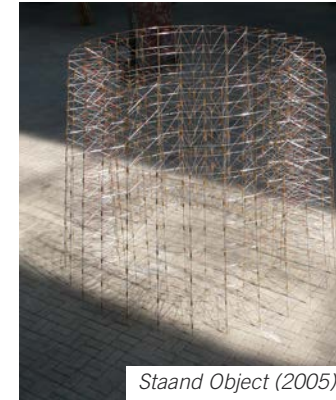
Breakaway Songs (2015)

Vera Galis (Delft, 1959)

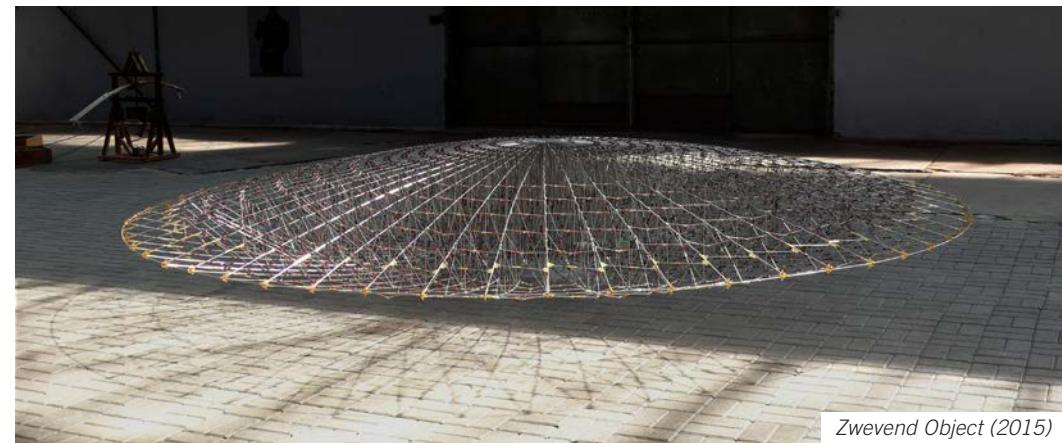
Vera Galis maakt constructies. Haar objecten doen denken aan driedimensionale, architectonische tekeningen. In een spel van lijnen en verbindingen ontstaat een open structuur. Galis zoekt naar de esthetiek van dit lijnenspel. Maar zij laat ook de esthetiek van het materiaal zien. De kleur van goud, koper en messing spelen een belangrijke rol in het ontwerp. Ook de spiegeling en weerkaatsing van licht op de gepolijste onderdelen werken mee in de ervaring van het object. In haar werk zoekt Galis naar een zo open mogelijke verbinding, waarin je een zekere spanning ervaart. Van dichtbij ervaar je het handwerk in de verbindingen en de kleine onderdelen en voel je de traagheid van het ambacht en het geduld waarmee aan de kleine onderdelen is gewerkt. Wanneer je van een afstand kijkt, grijpen alle onderdelen in elkaar tot een geometrische vorm in de ruimte.

Zwevend Object (2015) doet qua vorm denken aan een sterk verkleinde U.F.O. of een enorm uitvergrootte molecuul. De maatvoering is dus verwarrend; kijken we naar een verkleining of juist een vergroting van iets? De uitdaging voor Galis was om een zwevend object te maken dat tegelijkertijd zo groot mogelijk is en toch met zo min mogelijk materiaal zijn vorm behoudt wanneer het alleen nog op de middenas balanceert. Door het object langzaam te laten draaien, wordt de constructie van het werk nog beter zichtbaar.

Staan Object (2005) is inklapbaar, zodat het telkens op nieuwe plekken opgebouwd kan worden. In de industriële omgeving van DordtYart vormt de fijne structuur van het *Staan Object* een contrast met de grove constructie van de hal.

Staan Object (2005)

Zwevend Object (2015)

Thijs Ebbe Fokkens (Groningen, 1981)

Het werk van Thijs Ebbe Fokkens zinspeelt op wetenschappelijke en religieuze inspanningen van mensen om grip te krijgen op de wereld. Zijn installaties, die hij zelf 'geconstrueerde ontdekkingen' noemt, komen voort uit de wens om betekenis te vangen. Fokkens jaagt al denkend en bouwend het bestaan na van het onbereikbare moment waarop je iets begrijpt.

Resistance Piece (2015) bestaat uit een grote houten constructie met daarop een achthoekig vlak. De loopbrug ervoor biedt een blik op dat bovenvlak, een stuk zanderig grond met middenin een zwart gat. De constructie eronder herbergt een met plastic folie afgebakende ruimte. In deze coulissen zijn vage contouren te zien van iets wat een rommelige werkplaats lijkt. Wie goed kijkt ontwaart de tekst: 'the singularity is near'. Deze zin verwijst naar het toekomstbeeld van technologische singulariteit, het veronderstelde breekpunt in de nabije toekomst wanneer de exponentiële acceleratie van techniek leidt tot volledige versmelting van mens en machine. Fokkens is geïnteresseerd in de beloften en angsten die samenhangen met zo'n moment. Zijn werk is een manier om een begrip als dit te onderzoeken, zonder een antwoord te willen vinden.

The Meeting of the Eye (2014) is een cirkelvormige installatie die doorkruist wordt door een muur. Vanzelf bedenkt de toeschouwer hoe de cirkel er aan de andere kant van de muur uitziet. Deze installatie gaat over waarneming. Als een substantieel deel van de informatie ontbreekt, gaan je hersenen vanzelf aan de slag om het beeld aan te vullen tot een acceptabele coherente verschijning. Het is vergelijkbaar met de blinde vlek op het netvlies, waar de oog-zenuw het oog verlaat. De mens is op die plek blind, maar de hersenen vullen het ontbrekende deel aan, zodat het lijkt of onze waarneming niet wordt onderbroken. Voor Fokkens zijn de installatie en de foto in het werk zoiets als het waarneembare en de blinde vlek: ze vullen elkaar aan.

The Meeting of the Eye (2014)

Resistance Piece (2015) Foto: Johan Nieuwenhuize

Wineke Gartz (Eindhoven, 1968)

Wineke Gartz is gefascineerd door de constant verschuivende betekenis van beelden. Ze onderzoekt hoe betekenissen veranderen door beelden te kopiëren en met elkaar te combineren.

Waarom zijn sommige beelden op ons netvlies gebrand en worden andere vergeten? Gartz combineert het alledaagse met illusie, natuur met cultuur en kunst met massamedia.

De installaties van Gartz zijn complex en gelaagd. De werken hebben vaak een spiritueel karakter. De uitkomst van een werk kan dienen als inspiratie voor haar volgende installatie. De installaties zijn momentopnames waarin de kunstenaar een ordening wil aanbrengen of grip probeert te krijgen op de veelheid aan informatie van de beelden samen.

*Forwards Backwards II** (2015) is een uit staal opgetrokken paviljoen met aan weerszijden cirkelpaden die uitnodigen tot een meditatieve wandeling. De witte hekken vormen een tekening in het gras. Met dit tempelachtige paviljoen en de meditatiepaden wordt een plek gecreëerd waar men kan nadenken over afscheid, nieuwe levensfasen of veranderingsprocessen. De paden zijn bedoeld om zowel vooruit als achteruit te bewandelen. Hoog boven de grond op het dak van het paviljoen staan spullen opgestapeld die afkomstig zijn van omliggende scheepvaartbedrijven en nieuwbouwwijken. Onbereikbaar en onbruikbaar worden ze onderdeel van het tijdelijke monument.

Binnen in de hal staat de 'annex' van *Forwards Backwards II* opgesteld, een groot podium met vier stalen masten eromheen waaraan regenjassen hangen die doen denken aan de zeilen van een boot. Op het podium heeft Gartz voorwerpen neergelegd die zij vond tijdens de graafwerkzaamheden buiten en bij nabijgelegen havenbedrijven en nieuwbouwprojecten. Gedurende haar werkperiode heeft het podium maandenlang gefunctioneerd als een enorm driedimensionaal tekenvel, waarop Gartz schilderde, materialen toevoegde, weer weghaalde en verplaatste tot de uiteindelijke compositie ontstond die het midden houdt tussen een precieze ordening en een beeld dat elk moment weer kan veranderen.

* *Forwards Backwards I* (2010) werd gemaakt in opdracht van Eurolandart en BKKC Tilburg in samenwerking met de familie van Wagenberg en stond bij biologische varkensboerderij de Jofrahoeve in Esch (Noord Brabant).

*Forwards Backwards II** (2015)

Arjen Boerstra (Heerenveen, 1967)

Arjen Boerstra maakt voer-, vaar en vliegtuigen, mechanieken en kleine gebouwen. Hij zet zijn objecten in als onderdelen van installaties waarin hij ook fotografie en film gebruikt. Soms is hij zelf onderdeel van het project en meet hij zich een alter ego aan. Boerstra werkt vanuit herinneringen aan avonturen en bouwsels uit zijn jeugd. Daarnaast maakt hij in zijn werk gebruik van historische feiten, opmerkelijke uitvindingen en hedendaagse vraagstukken.

Mechaniek (2015) bestaat uit een as van vier meter die wordt aangedreven door loden gewichten aan touwen en katrollen, hangend aan de ribben van de hal. Vanuit de as worden verschillende onderdelen met een ketting aangedreven, elk met hun eigen functie, de houten arm met het echappement om de beweging van het systeem af te remmen en de waterbak met het schoepenrad als noodrem. Van jongs af aan is Boerstra gefascineerd door de werking van een uurwerk. Tijdens een bezoek aan het 18e eeuwse planetarium van Eise Eisinga in Franeker, ontstond het idee om traagheid als leidraad te nemen. Bezoekers zien in eerste instantie vaak niet dat het mechaniek beweegt. Een opvallend en fascinerend element in de installatie is de ronde tafel met stukken magnetisch steen waarboven een naald hangt. Wanneer het tandwiel een slag draait, draait ook de tafel en zoekt de naald opnieuw naar de steen waartoe hij zich het meest aangetrokken voelt.

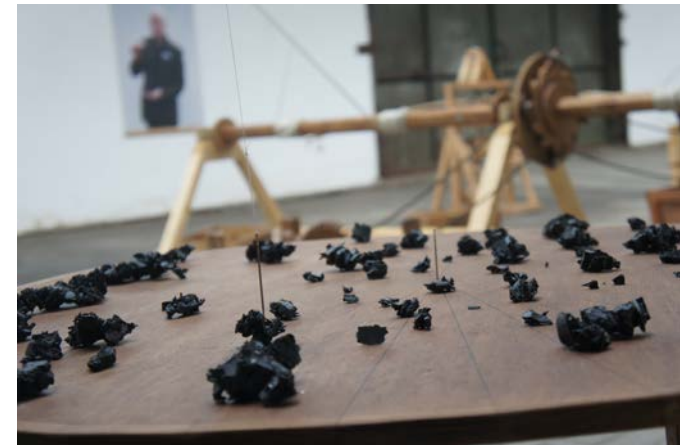
Batavier (2012) is een negenhoekige capsule die qua vorm lijkt op een boei. Boven de capsule is een bolvormige spiegel bevestigd dat een honderdtachtig graden zicht biedt op het landschap. Arjen Boerstra gaat met de *Batavier* het water op en zweeft ermee door de lucht om het landschap te bestuderen en filmopnames te maken. Hij wil mensen bewust maken van grote plannen die invloed hebben op het landschap en mensen na laten denken over veranderingen in de eigen omgeving.

Batavier (2012)

Mechaniek (2015)

Niek Kemps (Nijmegen, 1952)

Gelaagdheid, zowel letterlijk als figuurlijk, speelt een belangrijke rol in het werk van Niek Kemps. Zijn werken staan nooit op zich. Ze tonen stevast een gevoeligheid ten opzichte van hun omgeving en fungeren als een tussengebied, waar conventies oplossen en klassieke waarden ter discussie worden gesteld. Door te tarten met herkenningspunten, betekenislagen, perspectief en schaal worden de installaties onttrokken aan iedere vorm van rationele analyse. Dit resulteert telkens in een bevreemdend kunstwerk dat uitnodigt om te ervaren en tracht aan te zetten tot reflectie. De toeschouwer moet zich zowel visueel als fysiek tot het werk verhouden en vaak ziet de kijker zichzelf letterlijk terug in het werk door spiegelingen.

Dissolved and Flawlessly Tinged (2015) is te omschrijven als een open cirkelvormig labyrint, gemaakt van half transparante, gebogen wanden.

Wanneer je je in de kern van het werk bevindt, waan je je in een nieuwe ruimte binnen de ruimte van DordtYart. Omdat het zicht op de horizon ontnomen wordt volgt je blik automatisch de lijnen van de wanden, diagonaal en omhoog. Op verschillende plekken in de installatie leunen prints van virtuele ruimtes tegen de wanden. Deze tweedimensionale beelden suggereren een imaginaire, driedimensionale ruimte, waarin ook delen van de Bieschboschhal terugkeren. Met dit werk bevraagt Kemps wat ruimte is en hoe wij ruimte ervaren, zelfs als het een illusie is van ruimte op een plat vlak.

Stellar Ejecta II (1988) werd voor het eerst getoond op de Biënnale van Venetië. Deze ruimtelijke constellatie, bestaande uit losse elementen in de vorm van het oneindigheids-symbool lemniscaat, is opgebouwd uit roodbruin gekleurde glasplaten, opgeheven door een metalen onderstel. De hoge reflectie van de buitenschil belemmert de toeschouwer om het werk gemakkelijk te kunnen doorgronden. Een eerste aanblik toont enkel een weerspiegeling van de omliggende ruimte. De ingewerkte fotografie onthult zich pas later en enkel aan de aandachtige toeschouwer die voldoende geduld opbrengt om door het sterk reflecterende oppervlak heen te kijken.

Stellar Ejecta II (1988)
Foto: Joke Vollebregt

Dissolved and Flawlessly Tinged (2015)

Virginie Dubois (Parijs, 1977)

Virginie Dubois is geluidskunstenaar en geïnteresseerd in fenomenologie. Ze houdt zich bezig met vragen over het zijn en de betekenis ervan. Het lichaam en de zintuigen spelen een belangrijke rol in de ervaring van haar geluidsinstallaties. Dubois gebruikt verschillende media, bijvoorbeeld fotografie, dans, performance en installatie, om de relatie tussen geluid, architectuur en de luisteraar te onderzoeken. Vaak gaat ze uit van een bestaande architectuur en maakt ze werk op locatie. Ze focust zich op de veranderlijkheid van geluid en onderzoekt de ruimtelijke aspecten ervan. Dubois zet geluid in als een fysieke dimensie die een ruimte kan afbakenen.

Experiential Room (2015) is een akoestische, donkere ruimte waarin speakers geluiden laten horen die Dubois heeft opgenomen in DordtYart. Je hoort stoeien in het café schuiven en geluiden die afkomstig zijn van andere kunstwerken in de hal. Daarnaast heeft Dubois opnames gemaakt van elektrische velden. Van alle opnames bij elkaar is een compositie gemaakt, waarmee ze de sfeer van de hal hoorbaar maakt: een soundscape van DordtYart. Het publiek ervaart een ruimte in een ruimte. Geluiden die in de akoestische ruimte klinken, zijn ook daadwerkelijk te horen in de ruimte daarbuiten.

Het buitenwerk *Polyphony in five movements with gradual crescendo – Sonic Garden: etude for listener, n° 2 (2014-2015)* is een afgeleide van een bestaand, permanent werk dat Virginie Dubois eerder maakte voor een brug in Amsterdam-Zuid. De wand van deze brug, die in een curve loopt, weerkaatst geluid op een bijzondere manier. Door bepaalde plekken op de brug te markeren, maakt Dubois passanten erop attent dat het geluid daar anders klinkt. Ze zet hiermee de bestaande architectuur en omgevingsgeluiden in voor een geluidswerk. In DordtYart is er niet één specifieke plek aan te wijzen waar het geluid op een bijzondere manier weerkaatst. Om die reden richt Dubois zich met haar route rondom de hal meer op de ervaring van geluid. *Sonic Garden* is een poëtische uitnodiging om te dwalen in stedelijke soundscapes en te experimenteren met verschillende manieren van luisteren: actief, passief en analytisch.

Polyphony in five movements with gradual crescendo – Sonic Garden: etude for listener, n° 2 (2014-2015)

Experiential Room (2015)

Zoro Feigl (Amsterdam, 1983)

Zoro Feigl vraagt zich bij alles wat hij tegenkomt af waarom iets werkt zoals het werkt. Zijn eigen verbazing en verwondering over technieken en materialen leiden ertoe dat hij de achterliggende principes onderzoekt. Feigl probeert situaties naar zijn hand te zetten en door zijn proefondervindelijke benadering stuit hij op onverwachte onregelmatigheden. Feigl hoopt te kunnen bijdragen aan een manier van kijken en denken die de band tussen kunst en wetenschap versterkt en verrijkt. Alledaagse zaken die als vanzelfsprekend worden aanvaard, zijn vol van schoonheid en absurditeit. Dat wil hij vormgeven in zijn kunst.

Voor DordtYart maakt Feigl een permanent werk in de insteekhaven naast de Biesboschhal. Het is een sculptuur die zichtbaar is door de beweging van het water. De titel van het werk, *Hydra* (2015), is een directe verwijzing naar een veelkoppige waterslang, een wezen uit de Griekse mythologie. Volgens het verhaal was dit monster moeilijk te verslaan; elke keer dat een kop werd afgehakt, kwamen er twee nieuwe koppen voor terug.

Hydra moet passanten doen verwonderen doordat er iets in het water lijkt op te duiken. Wat was dat? Een zwerm die zich beweegt als een wolk spreeuwen onder water, als een school vissen aan het oppervlak. Een groot dier spartelend in het water of een school vissen die wordt opgejaagd. Rimpelend en golvend water in een onzichtbare dans die zich net onder het oppervlak bevindt en zich steeds weer op een andere manier aan het oppervlak laat zien.

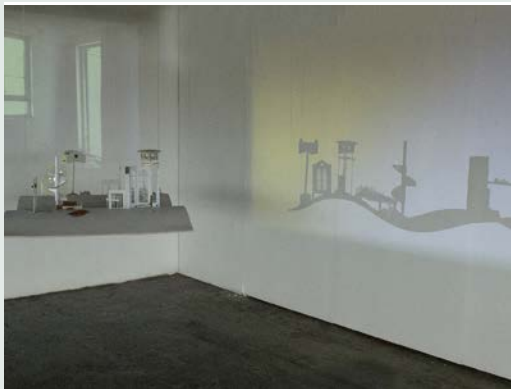
Het werk bestaat uit een onderwaterfontein gemaakt van siliconen slangen met speciaal vervaardigde draaimechanieken en spuitmonden waardoor de slang zich gedraagt als een tros op hol geslagen brandweerslangen. Het geheel wordt aangedreven door een (druk)pomp. Er wordt lucht bijgevoegd om het drijfvermogen en de bewegingen van de slangen te kunnen bescapen, hiermee wordt er een willekeurige compositie voor de slangen geschreven.

Hydra (2015)

Het artist in residence programma van DordtYart biedt talentvolle, jonge kunstenaars de gelegenheid om onderzoek te doen, vaardigheden te ontwikkelen en nieuw werk te maken. Dit doen zij binnen de werkgemeenschap DordtYart in de ruimtes van het industriële gebouw. Kunstenaars over de hele wereld kunnen deelnemen aan het programma als zij werken binnen de disciplines monumentale beeldhouwkunst, videokunst en installatiekunst. Zij wonen drie maanden in een gastenverblijf en werken in de hal waar ook de bezoekers komen. Zo maken de bezoekers op een bijzondere manier kennis met het werk van de kunstenaar.

Andi Schmied (HU) In haar werk verkent Andi Schmied de onderliggende patronen van stedelijke landschappen, en in het bijzonder plekken die om de een of andere reden geen conventionele logica volgen. Dit varieert van steden die ver buiten hun oorspronkelijke functie raakten en nu dunbevolkt zijn (maar niet verlaten) tot gebieden met utopische architectuur. Tijdens haar verblijf in DordtYart wilde Schmied haar laatste project Jing Jin City naar een fictief niveau brengen. Jing Jin City is een dunbevolkt, luxe stadje in het noorden van China. Door de stad tot in de kleinste details te ontleden en de elementen opnieuw te rangschikken herzielt ze de plek als utopische wereld. Schmied werkte haar idee uit in schaalmodellen, foto's en video's.

Augustus Veinoglou (GR) In DordtYart werkte Augustus Veinoglou aan drie grote installaties. Hij bouwde een houten schip met daarop basaltblokken en in gips gegoten wieken van een windmolen. Hij maakte een replica van een vrouwenkop die prijkte op het voorsteven van een schip, welke hij plaatste op een meerpaal. En hij maakte een abstract model van een droogdok uit klei. Deze drie werken zijn gerelateerd aan scheepvaart. Veinoglou is dan ook mateloos geïntrigeerd door de manier waarop in Nederland wordt omgegaan met water en de energie die ermee wordt gegenereerd.

Gabey Tjon a Tham (NL) Gabey Tjon a Tham transformeert ruimtes tot een zintuiglijke, poëtische omgeving door middel van bewegende machines, licht en geluid. Ze maakt fenomenen zichtbaar die we normaliter niet kunnen ervaren, zoals het stromen van water. Tijdens haar residency heeft zij de omgeving van DordtYart gebruikt als lab voor het uitvoeren van verschillende experimenten en het ontwikkelen van prototypes voor een nieuwe (zintuiglijke) installatie. Ze onderzocht nieuwe mogelijkheden van mechanische systemen en software waarbij ze zich drie vragen stelde. Wat voor invloed heeft het daglicht op de installatie? Kan ik objecten in beweging brengen anders dan met motoren of computergestuurd? En tot slot, hoe kan toeval onderdeel zijn van een niet vooraf vastgelegde compositie? Oftewel, welke regels stel ik op waarbinnen het werk zich vrij kan bewegen? Gabey's residency is mede ondersteund door Stroom, Den Haag.

Hrvoje Hirs (GR) Hrvoje Hirs beweegt zich tussen autonome kunst en mediakunst. In DordtYart maakte Hirs een geluidsinstallatie die een relatie aangaat met de hal zelf en de voormalige functie van de hal. Tikkende metalen pinnen op de stalen kolommen van de Biesboschhal laten de schommelingen van de financiële markt van de top tien grootste scheepswerven wereldwijd horen. Dit geluid refereert eveneens aan de werkzaamheden uit het verleden, toen de hal nog in bedrijf was als scheepsmotorenfabriek.

Marnix de Nijs

Frank Havermans

Alicia Herrero

Virginie Dubois

Zoro Feigl

Julien Grossmann

Vera Galis

Thijs Ebbe Fokkens

Andi Schmied
artist in residence

Augustus Veinoglou
artist in residence

Wineke Gartz

Arjen Boerstra

Niek Kemps

Gabey Tjon a Tham
artist in residence

Hrvoje Hirs
artist in residence

documentatie

DORDTYART 2015

curatoren

Lyda Vollebregt, Gerrit Willems

teksten

Esther Jonkman, Arie van der Krogt

fotografie

DordtYart

vormgeving

stoopmanvos

DordtYart

Maasstraat 11

3313 CR Dordrecht

www.dordtyart.nl